

แหล่งเรียนรู้ : ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย (ทุนระดับตำบล)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลแหล่งเรียนรู้

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

แหล่งเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง มีประธานศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย นำโดย นายทองสุข คำชาลี และเทศบาลตำบลเวียงเทิง นำโดย นายชาญชัย พงษ์มณี รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเทิง เป็นเจ้าภาพหลักในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน คือ ผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ จำนวน ๓๐ คน

เทศบาลตำบลเวียงเทิงกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จากข้อมูลมีผู้สูงอายุ (ช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) จำนวน ๙๐๑ คน (ข้อมูล : Tcnop พ.ศ. ๒๕๕๗) ซึ่งคาดว่าในอนาคตจะเกิดเป็นสังคมผู้สูงอายุมากขึ้นหรือเพิ่มขึ้นเกินร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด กล่าวคือจะมีผู้สูงอายุ ๑ คน ในประชากรทุกๆ ๕ คน และประกอบกับในช่วงนี้ทางเทศบาลตำบลเวียงเทิงได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประเด็นด้านผู้สูงอายุ ทำให้มีการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ซึ่งว่า “ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง” เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ และได้มีการดำเนินงานจนมาถึงปัจจุบัน

๑.๒ เส้นทางการพัฒนา

ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัยเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำกสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประเด็นด้านผู้สูงอายุ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ที่สนใจมาเข้าสมัครเรียน โดยในช่วงเริ่มต้นนี้มีการจัดการเรียนการสอนเดือนละ ๑ ครั้ง หลังจากได้รับการตอบรับจากผู้อายุด้วยดีและผู้สูงอายุมีความต้องที่จะให้มีการเรียนการสอนที่บ่อยขึ้น

จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง โดยในช่วงเริ่มต้นนั้นยังไม่มีการทำหลักสูตรขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาจัดการเรียนการสอน ซึ่งในช่วงนั้นจะมีเรื่องของสุขภาพ ได้แก่ โภคะเพื่อผู้สูงวัย รำไม้พอง เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมงานประดิษฐ์เพื่อการทำรายได้เสริม ได้แก่ การประดิษฐ์อกไม้จันทน์ ต่อมาได้ใช้คลอตเตอร์ที่ไม่ถูกร่างวัลในการทำแท่นกระดาษ และสามารถขายได้จริงในงานมหกรรมปี พ.ศ.๒๕๕๙ มีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับผู้สูงวัย ให้สอดคล้องกับบริบทผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยการนำของนายชาญชัย พงษ์มณี รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเวียงเทิง (อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนเวียงเทิง เทิงทำนุประชา) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างมีคุณค่า เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย และการดูแลตัวเองเบื้องต้น เช่นถึงข่าวสารและสื่อต่างๆ ได้ สามารถปรับตัวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก และการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีการเรียนการสอนทั้งเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีและการปฏิบัติ มีโครงสร้างหลักสูตร ๕ รายวิชา ปัจจุบันได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างผู้สูงอายุกับเด็กในโรงเรียนเทศบาลตำบลเวียงเทิง และในชุมชนอีกด้วย

๑.๓ กระบวนการดำเนินงาน

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย โดยเข้มโโยงทุนและศักยภาพในพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการบริหารศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ผู้สูงอายุเกิดการเรียนรู้และเกิดความเป็นเจ้าของศูนย์การเรียนรู้ฯ รวมกัน จากการมีการจัดตั้งโดยไม่มีโครงสร้างของโรงเรียน คือไม่มีผู้อำนวยการ ไม่มีครุ ไม่มีนักเรียน มีแต่ผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของศูนย์การเรียนรู้ฯ และทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสร้างการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่เกิดจากความต้องการของผู้สูงอายุเอง ให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ฯ และมีการบูรณาการภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุขอำเภอ ชุมชนผู้สูงอายุ ฯลฯ ในการมาให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ

(๒) จัดสถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ ซึ่งปัจจุบันคือ อาคารเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลเวียงเทิง และมีการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งปัจจุบันมีนายทองสุข คำชาลี เป็นประธานศูนย์การเรียนรู้ฯ เพื่อเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมการประชุม ทำกิจกรรมด้านต่างๆ

(๓) มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับตำบลอื่น ทำให้ผู้สูงอายุมีเพื่อนเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น และได้เรียนรู้ความรู้ท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ด้วย

(๔) มีการบัญชีรายรับรายจ่าย โดยมีตัวแทนผู้สูงอายุเป็นผู้รับผิดชอบ และมีการซื้อขายและอุดหนุนให้กับผู้สูงอายุทุกๆ เดือน เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส และสร้างความมั่นใจให้กับผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ฯ

(๕) ประชุมเพื่อจัดทำหลักสูตรสำหรับผู้สูงวัยขึ้น โดยนำหลักสูตรจากสถาบันพัฒนาการศึกษาอุบลฯ และการศึกษาตามอัธยาศัยภาคใต้ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งทำให้เกิดหลักสูตร “การเรียนรู้สำหรับผู้สูงวัย (๑๔ ชั่วโมง) ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง” มีโครงสร้างหลักสูตร ๕ รายวิชา ดังนี้

- รายวิชาที่ ๑ การดูแลสุขภาพที่จำเป็นของผู้สูงอายุ จำนวน ๒๗ ชั่วโมง โดยเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุแบบรวมโดยเน้นให้ทราบกันในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วยและการดูแลตนเองเบื้องต้น ให้ครอบคลุมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

- รายวิชาที่ ๒ นันทนาการและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๓๘ ชั่วโมง เช่น กิจกรรมการออกกำลังกายประกอบด้วย กิจกรรมงานประดิษฐ์ กิจกรรมรำไม้พลอง รำวงย้อนยุค ฯลฯ

- รายวิชาที่ ๓ การพัฒนาจิตสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๓๘ ชั่วโมง โดยเน้นในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการปฏิบัติดนเองตามหลักศาสนา เพื่อพัฒนาความคิดเกิดความมั่นคงทางจิตใจและสุขภาวะทางจิต

- รายวิชาที่ ๔ การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๒๔ ชั่วโมง โดยการส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สูงอายุของครุภัคกรปกรองส่วนห้องถินไกล์เดียง การออกเยี่ยมผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ด้วยกันเอง การใช้ชีวิตบ้านปลายอย่างมีความสุข ฯลฯ

- รายวิชาที่ ๕ เทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๑๕ ชั่วโมง เช่น การใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบสมาร์ทโฟน (Smart Phone) ที่ถูกต้อง ฯลฯ

๖) ส่งเสริมการทำกิจกรรมความดี โดยผู้เรียนทุกคนจะมี “สมุดบันทึกความดี” ซึ่งเน้นให้มีการทำความดีในทุกๆ วันและบันทึกรายละเอียดลงสมุดเพื่อสะสมคะแนน ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนในกิจกรรมต่างๆ เช่น มาเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ได้ ๑๐ คะแนน/ครั้ง บันจัดรียนมาเรียนได้ ๑๐ คะแนน แยกขยะและนำขยะมาวางรวมขยะได้ ๑๐ คะแนน/ครั้ง ฯลฯ ทั้งนี้จะรวมไปถึงการบริจาคทาน - ทำบุญ การร่วมงานบุญต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือกับวัดต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ ในการเป็นสถานที่ให้ความรู้และทำกิจกรรมสร้างความดีสำหรับผู้สูงอายุ และในทุกๆ สิ้นปี จะมีการมอบของรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้เรียนที่มีคะแนนความดีสูงที่สุด

๗) ผู้สูงอายุในศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย มีการลงพื้นที่ออกเยี่ยมผู้สูงอายุที่ติดบ้านและติดเตียง โดยการนำสิ่งของอุปโภค – บริโภคไปมอบเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้สูงอายุที่ติดบ้านติดเตียง นอกจากนี้ยังมีการนำผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นจากศูนย์ฯ เช่น ดอกไม้จันทน์ ไปช่วยเหลืองานศพในชุมชน และทางเจ้าภาพงานจะมีการมอบเงินสวัสดิการกลับคืนให้กับศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัยต่อไป

๘) เกิดความเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นที่ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ แหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการระยะแบบครบวงจร, แหล่งเรียนรู้กลุ่มอาชีพเสริมเพิ่มเติมรายได้, แหล่งเรียนรู้กลุ่มร่วมย้อนยุค, แหล่งเรียนรู้โรงเรียนพอเพียง และแหล่งเรียนรู้กองทุนหลักประกันสุขภาพฯ

๑.๔ ผลที่เกิดขึ้น

๑) ผู้สูงอายุมีสุขภาวะที่เหมาะสม ทั้งสุขภาพกาย จิต สังคมและอารมณ์ สร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

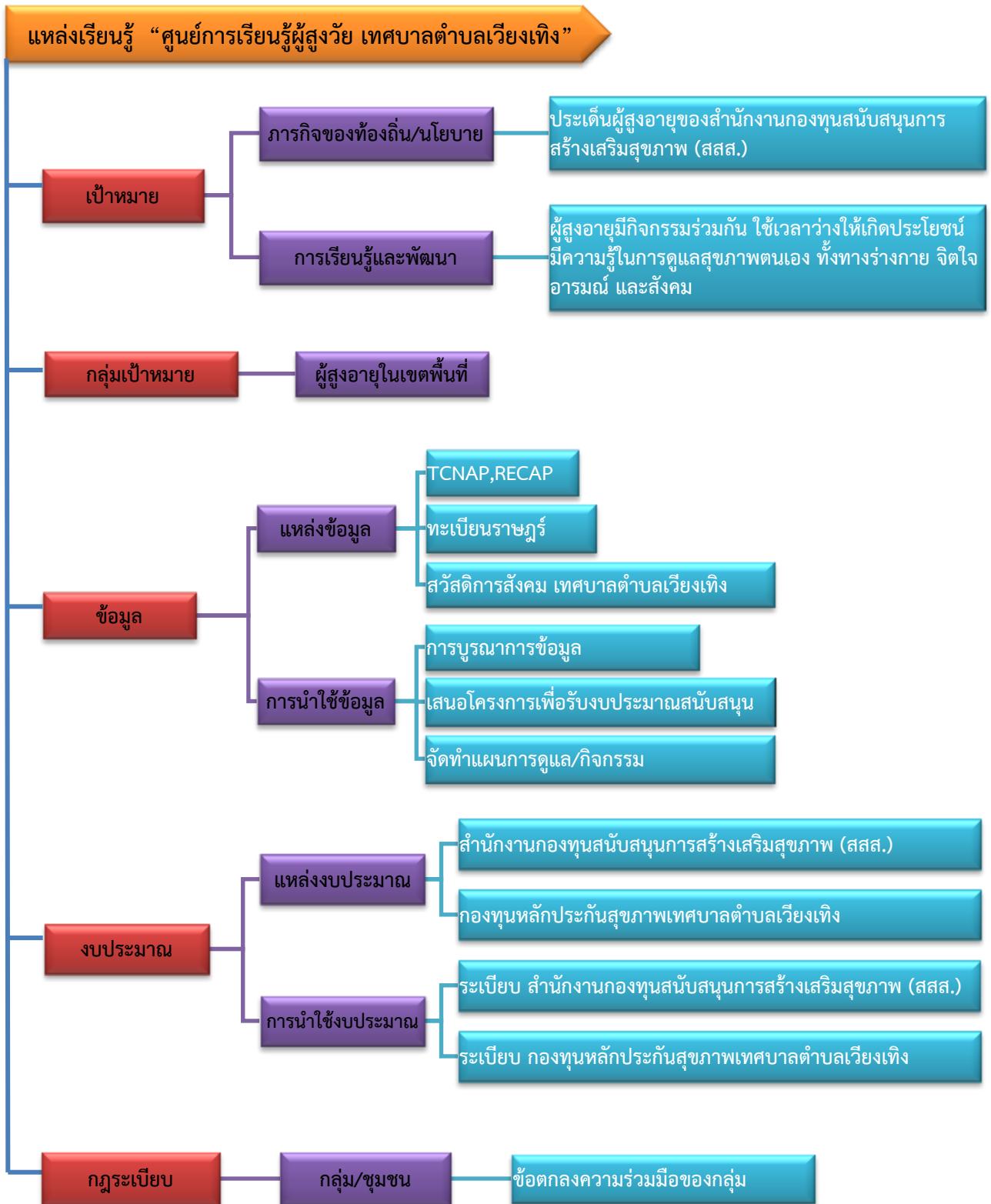
๒) มีการเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ และสามารถให้ความรู้กับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นได้

๓) ผู้สูงอายุที่ได้รับความรู้จากศูนย์การเรียนรู้ สามารถนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองได้

๑.๕ การขยายผลการดำเนินงาน

ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เป็นสถานที่เตรียมความพร้อมให้กับผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตบ้านปลายอย่างมีความสุข ทั้ง ๔ มิติ มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ที่เหมาะสม

๑.๑ Typology

ส่วนที่ ๒ กระบวนการเรียนรู้
๒.๑ ชื่อวิทยากรและเรียนรู้

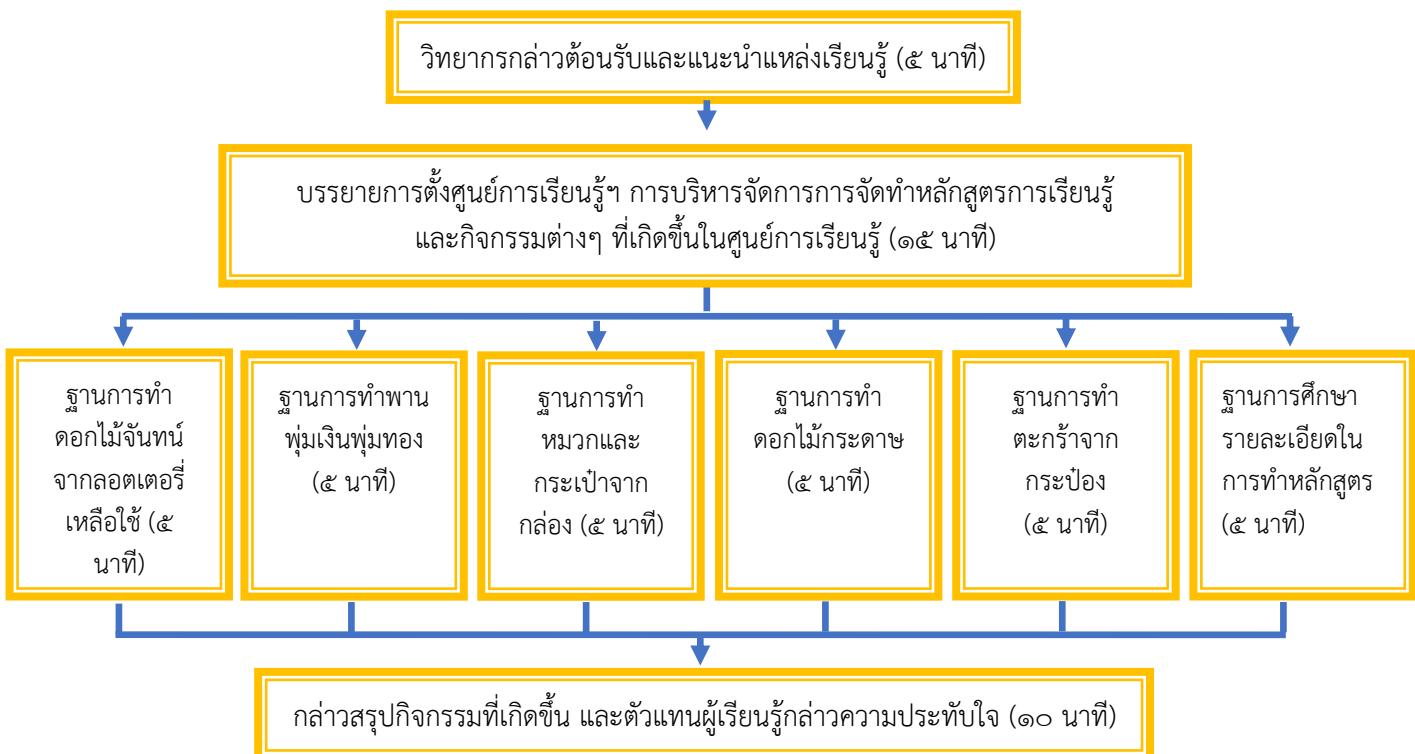
ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
๑. นายชาญชัย พงษ์มณี	รองนายกเทศมนตรีตำบลเวียงเทิง	๐๘๐-๔๗๒๓๔๗๒
๒. นายทองสุข คำชาลี	ประธานแหล่งเรียนรู้	๐๘๑-๘๘๕๕๑๙๙
๓. นางประทิน ณ น่าน	คณะกรรมการแหล่งเรียนรู้	๐๘๖-๑๑๔๑๒๕๕๕
๔. นางกัญญา เวียงเกตุ	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	๐๘๖-๙๑๐๒๘๐๙
๕. นางเล็ก ใจนาล	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๖. นางบุญเรือน รวมสุข	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๗. นางศรีเรียบ เพชรราช	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	๐๘๐-๔๕๒๙๕๙๑
๘. นางศรีวรรณ โนราช	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๙. นางกมิลเรียง เมืองอินทร์	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๑๐. นางคณิต นันตา	สมาชิกศูนย์การเรียนรู้ฯ	-
๑๑. นางสาวจิตยา ปัญญาym	นวก.ประจำแหล่ง	๐๘๐-๑๓๓๖๕๕๐

๒.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้

- (๑) ผู้เรียนได้แนวคิดในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนเอง
- (๒) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย

๒.๓ กิจกรรมการเรียนรู้ (เวลาที่ใช้ ๖๐ นาที)

การเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ผู้สูงวัย เทศบาลตำบลเวียงเทิง ดังนี้

๒.๔ สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

- ๑) แผ่นพับแสดงประวัติความเป็นมา และรูปภาพกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้
- ๒) บอร์ด ไวนิล แสดงกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้
- ๓) วัสดุที่ใช้ประจำแต่ละงานในแต่ละฐานการเรียนรู้
- ๔) ไมโครโฟน/เครื่องขยายเสียง
- ๕) Timeline ศูนย์การเรียนรู้ฯ

๒.๕ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสร้างการเรียนรู้ (ผู้เรียนจำนวน ๖๐ คน)

- ๑) ผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร เช่น นายก อบต./เทศบาล
- ๒) ผู้นำ แกนนำ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ
- ๓) ผู้สนใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๔) เครือข่ายเทศบาลตำบลเวียงเทิง